

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Auctoritas modesta

(+) Nimic mai departe de adevăr, și mai necreștinesc, decât credința că autoritatea razimă, ca pe cea mai puternică a sa temelie, pe mâna forte (tradus pe înțelesul tuturor: pe bădărănie, orice haină ar îmbrăca aceasta). Marele făcător de minuni din Mira Lichiei, veșnic veneratul sfânt ierarh Nicolae, „chip al blândețelor“, și cu el împreună toți marii euceritori de voințe și conștiințe creștine, vor fi totdeauna cea mai vie desmințire a credinței acesteia greșite și cu totul potrivnice spiritului evanghelic și adevărului faptelor.

Pentru că rămâne în veci dătător de ton pentru toate sufletele, creștinește mari, îndreptarul croit de Hristos Domnul: „Cel ce vrea să fie între voi mai mare, să fie slugă tuturor“. Nu hotnoge. Acelaș a îndrumat pe toți câți râvnesc să-i semene, să învețe dela El a fi blânzi și smeriți cu inima, nu brutali și înfumurați. Așa că poartă pecetea veracității un cuvânt apocrif al Mântuitorului, păstrat posterității de Sf. Ieronim: Să nu fi niciodată vesel, când nu-ți privești fratele cu iubire. Numai cât cel colțuros și plin de sine, tocmai asta n'o face: să se poarte cu iubire suprafirească față de cineva. Acesta are un singur idol pe care-l tămâiază și i-se închină, și îl voiește tămâiat și proslăvit și de alții: propria sa persoană, decât care alta mai desăvârșită în tot ce plănuește, vorbește și făptuiește, nici că poate să fie.

Respingătoare meteahnă. Mai ales când slujește pe vre-unul dintre cei ce, după vorbă, după port, ar trebui să fie intruchipări ale Nazarineanului. Card. Bertram, arhiepiscop de Breslau, povestește că venise odată la înaintașul său în arhipăstorie un preot dintr'o eparhie străină, cu rugămintea de-a fi primit și el în eparhia Purpuratului. Intre timp n'a mai încetat cu înșirarea și lauda propriilor isprăvi, și când înaltul ierarh eparhial i-a atras luarea aminte că ar fi cam exagerată părerea ce o are despre sine însuși, a fost gata cu răspunsul: „Acestea sunt daruri primiare. În familia noastră așa este: Nimenea nu ne poate îndupleca să facem ceea ce nu isbutim noi de capul nostru“. Firește că Msgr. Foerster n'a fost încântat de fel de noul „apostol“ ce venia să-i fericească eparhia, și nici nu l-a primit în rândurile clerului său.

Intr'o lume plină de brute, și abrutizată, cum e cea de astăzi, apostolii modești sunt aparițiile cele mai de dorit. Inimile mari, calde, știind să călăuzească ferm, dar prin bunătate, sunt de preferit geniilor reci, mândri de ariditatea și rigiditatea cu care se pricep să ordone alțora, socotiți simple trambuline pentru păcătoasa lor vanitate ahtiată să impună orice preț, și să urce cât mai sus pe scara deșertăciunilor de multe feluri ale vieții.

Biserica luptătoare

— Marele imperativ categoric al zilei: Acțiunea Catolică —

(=). Nimeni, în Biserica noastră, nu mai are nedumeriri privitor la rostul asociațiilor religioase. Ci suntem convinși, din experiențe binecuvântate, de vrednicile și utilitatea lor pastorală.

Ținând seamă de împrejurări, putem fi mulțumiți de progresele realizate, în ultimele decenii, în acest domeniu. Asociațiile arată an de an sporuri frumoase, ca număr și rodnicie. Ritmul susținut al creșterii ne-ar îndreptăți să lăsăm, liniștiți, în seama timpului desăvârșirea operei.

Congresul Agrului, la Blaj, nu a fost însă de această părere. Ci a crezut că este necesar să facem acum, fără nici o amânare sau întârziere, toate eforturile, toate sacrificiile, pentru realizări excepționale. Trebuie să completăm, neapărat, rețeaua organizațiilor bisericesti-sociale într'o puternică „Acțiune Catolică“. Să nu rămână parohie fără ele. Ci în fiecare să activeze nu una, cea de femei bunăoară — acestea sunt cele mai înfloritoare, și mai ușor de infiripat — ci să-și aibă înmănunchiați la apostolia organizată și bărbății și tineretul. — Și în toate, în cele existente și în cele ce vor lua ființă, să se toarne val de viață nouă, o vie conștiință a țelurilor urmărite, un avânt misionar până acum necunoscut. — Aceasta ar fi, așa s'a spus, o datorie inexorabilă a vremilor de răspântii istorice prin care trecem.

Sarcina, de sigur, nu-i ușoară. Imprejurările sunt cât se poate de maștere pentru astfel de proiecte. Ziua, cu răutatea ei, stă să ne strivească. Ar trebui să ne bucurăm că trăim și ne menținem dela o zi la alta, nu să ne gândim la înfăptuiri năzdrăvane pentru viitor. — Toate acestea s'au spus în congres; și s'au găsit adevărate. Toate au căzut însă și au dispărut în fața unicului și categoricului imperativ: *trebuie!* N'avem încotro. Vremea nu iartă și nu dă păsuiri. Azi trebuie să împlinim neiertătoarea poruncă; mâne va fi prea târziu. — S'a spus, de ce. Și e ușor de înțeles.

La deschiderea Sf. Sinod, d. ministru I. Petrovici a spus, între altele: „Biserica în momentul de față este mai importantă decât oricând. Ne găsim tocmai în clipa când se face trecerea dela lumea veche la lumea nouă și aceasta nu pe o cale lină, ci se face cu *cutremure și cu convulsii*. În momentele acestea biserica are o mare însemnătate. Insă adaug, o o *biserică luptătoare*. Și mai adaug încă ceva: biserica nu ajunge să lupte, ci trebuie să câștige biruința“.

Acelaș lucru se spusese, cu anticipație, la Blaj. Și nimeni, cu mintea întregă, n'ar putea contesta justetea observațiunii. Fiindcă

se simt de pe acum adierile „convulsiiunilor“, și crainicii „cutremurelor“ bat la ușă! — Sub pedeapsa pierzării generale, ele vor trebui stăvilite în alvii de ordine și construcție, ca să nu se prefacă în revărsări pustiitoare. Ceeace nu se va face de sine și din voia întâmplării. Ci este absolut necesar ca cei buni, cei prevăzători, cei gata de sacrificiu pentru binele de obște, să-și dea mâna, formând organizații bine încheiate și disciplinate în jurul cărora să se poată rândui toți iubitorii păcii și liniștii interne.

Și asta nu-i tot. Din frământările de acum și prăbușirile de mâne se va naște o *lume nouă*. Cine va face-o și cum? Putem lăsa hazardului misiunea de a o construi? Evident, nu. Ci, după părerea tuturor celor credincioși — și a multor altora cărora catastrofa de acum a pământului le-a deschis ochii spre cer — lumea cea nouă ori va fi sincer creștină ori va fi haos apocalipt'c.

Dar sămânța creștină trebuie aruncată în brazdă cel puțin acum, în ceasul din urmă. Și trebuie cultivată cu zor crezul social al evangheliei. Trebuesc recrutați pionerii, trebuie indoctrinați, entuziasmați ca să devină apostoli. — Și nu apostoli izolați, ci organizați. Numai prin acțiune sistematică, ordonată, colectivă va putea fi difuzat, peste tumultul convulsiiunilor nașterii, idealul dreptății și iubirii creștine. În vuetul prefacerilor, glasul prorocului singuratic se va pierde în pustiu; numai asociațiile vor putea constitui focare de iradiație socială luptătoare și cuceritoare.

Să nu uităm, așa dară, și bine să ținem minte: În clipa când va înceta tunul, va începe lupta cea mare pentru zidirea lumii noi. Să pregătim batalioanele și să le mobilizăm sub steagurile credinții. Cu orice sacrificii, și cu orice preț! Ca să nu fie zadarnic eroismul însângerat al fraților noștri de pe fronturi!

Bunul simț n'a pierit încă din nația românească. Nici chiar în materie confesională. Se fac, de sigur, păcate împotriva lui. Ar trebui, poate, să le semnalăm pe toate. — La ce bun însă? Pe cei buni i-am întrista, fără a vindeca pe cei nărașiți în patima sectară. Mai rău: pentru simpla și nuda denunțare a faptelor și ziselor lor, fac teribilă gălăgie, scoțându-ne pe noi vinovați că-i provocăm și le tulburăm apele. Apoi decât gălăcie, îi lăsăm mai bine în plata Domnului.

Ne bucurăm însă când se ridică împotriva lor glasul bunului simț și al minții sănătoase din cercuri care nu pot fi bătute

de nici un fel de catolicofilie, fiind din ortodoxia militantă. Atrăgând atențiunea fraților lor asupra adevărului, ele fac un bun serviciu cauzei românești, care este strâns legată de biruința adevărului creștin. — Iată, de ex., o notiță, pe care o citim în revista ort. „Sinarul” (Nr. Sept.-Oct. 1942):

„Am ascultat și am citit în broșură conferințele Facultății de Teologie din București, pomenindu-le cu sinceră prețuire în pagina gazetei noastre. Toate aceste conferințe, însă, întitulate generic: „Ortodoxia”, au găsit de bine s'atace catolicismul. Nimeni, și mai puțin noi, nu condamnă această atitudine de pază dogmatică. Dar, în ceasul de față, și'n cel de mâine, când vom avea de luptat cu comunismul și cu neopăgânismul, dușmanul nr. 1 al ortodoxismului să fie oare — sincer întrebăm — catolicismul? E cuminte și folositor, așa dar, să repetăm cu putere — de sigur schimbând termenii — ceea ce s'a strigat pe ulițele Constantinopolului: «Decât pălăria de cardinal, mai bine turbanul turcesc»? E o nevinovată părere, care nu vrea să angajeze pe nimeni, dar care stă aprinsă în sufletul preotului slujitor, în alcărui liturghier stă scrisă ectenia pentru unirea tuturor Bisericii».

In prag de iarnă

Au căzut primii fulgi de zăpadă și cu ei s'a coborât asupra sufletelor noastre chinuitoarea întrebare: Ce vom face la iarnă? Cum vom scoate-o la capăt cu atâtea necazuri și lipsuri? Ce să facem ca să nu ne înghită marea disperării?

Grele zile ne-a fost dat să trăim și parecă din zi în zi sunt tot mai grele. De mai bine de un an luptăm cu colosul sovietic ca să-l răpunem și cei mai buni fii ai noștri zac pe stepa întinsă înfrățiți cu moartea, sau stau cu arma la picior gata să facă și ei suprema jertfă pentru țară. Alții gem în robia crudă a dușmanului secular, așteptând ziua dreptății. Și pare că și stihiele lumii acesteia s'au tulburat și ne sunt vrăjmașe: Pământul nu

mai poate fi lucrat la vreme, iar dacă e lucrat, nu-și dă roada sa așa cum se cuvine.

Viața e pe zi ce trece tot mai grea, lipsa e tot mai mare, mizeriile sunt tot mai multe. Și e și explicabil să fie așa, căci mizeria, lipsa, nevoia sunt strâns legate de plaga războiului. Am fi însă niște lași, niște oameni de nimica, dacă luptând contra dușmanului din afară, ne-am lăsa învinși de cel dinlăuntru. Am fi prea mici la suflet, dacă toate acestea ne-ar zdruncina speranța biruinții finale. Sufletul nostru trebuie să fie altul, convingerile noastre să fie altele, iar hotărîrea noastră să fie tare: Vom ști să facem orice jertfă, pentruca dreptatea noastră să învingă. Vom ști să facem față tuturor greutăților actuale cu fruntea senină, așa cum au știut-o face în împrejurări și mai grele înaintașii noștri. Pentru țară și neam orice jertfă e mică! Ce trebuie dar să facem?

Mai întâiu de toate, în vremuri atât de grele, când soldații noștri îndură atâtea pe câmpul de luptă, și când atâtea sunt aceia care o duc cu greu de pe o zi pe alta, vom duce și noi o viață cât se poate de modestă. Nu ne vom permite lucruri care ar sfida jertfa soldaților și sărăcia fraților noștri.

Apoi ajutor reciproc. Sunt atâtea lipsuri, sunt atâtea nevoi, cărora nu le vom putea face față decât cu puteri unite. Deci să ne ajutăm frații noștri. Să ne dăm bucurosi obolul nostru pentru bravii noștri soldați. Să venim în ajutorul familiilor lor, a văduvelor, a orfanilor a invalizilor. Obolul nostru să fie dovada că le știm aprecia jertfa. Să nu așteptăm ca statul să facă totul, căci oare nu noi formăm statul?

În rândul al treilea, *muncă necontenită*. Să muncim fiecare acolo unde am fost puși de Providență și cu cea mai mare tragere de inimă, căci numai prin muncă stăruitoare vom putea învinge pe toată linia. Fiecare să-și facă datoria cât mai bine, iar leneșii, trântorii societății să fie țintuiți la stâlpul infamiei.

Însă mai presus de toate să avem *mare încredere în Dumnezeu*. Căci noi în numele Lui am început acest războiu și armata no-

stră luptă sub semnul sfânt al crucii. Și de altfel noi știm că în trecut El a fost totdeauna cu noi. Așa trebuie să fie și acum, mai ales că ne-a încercat destul în acești ani și noi știm că Dumnezeu încearcă pe celce îl iubeste. Să fim deci siguri că și dacă oamenii ne sunt contrari, Dumnezeu e cu noi și să nu ne temem de nesiguranța viitorului, căci până în sfârșit tot dreptatea va învinge!

Astfel pregătiți sufletește, și așa făcând, să fim siguri că vom putea face față nu numai greutăților actuale, dar și acelor care poate vor mai veni. Căci dacă sufletește nu vom fi înfrânți, nimeni pe lume nu ne va putea birui!

Ioan Vesa

Două argumentații gemene

de profesor Cornel Andrea

Mi-a atras atenția editorialul gazetei „Tribuna” din Brașov, publicat într'un număr dela sfârșitul lunii August, sub titlul „Ortodoxia factor european” (sau așa ceva).

În acest articol redacțional, se răspundea, pe larg, unor judecăți și argumentații maghiare, publicate în Budapesta, cari susțineau, că Românii din România, fiind de religia ortodoxă, sunt refractari noiei ordini, ce are să fie instăpânită în Europa. Românii fiind ortodocși, sunt contrari a tot ce e latin și roman și, prin ortodoxie, sunt slavi, slavofili și prin urmare rusofili. Dar: fiind Rușii primejdia Europei, Românii trebuiesc ținuți departe de a li-se da rol și importanță în conducerea vieții Europei noi, de după războiu. Ba sunt și anglofili, prin simpatia dintre biserica anglicană și cea ortodoxă; deci cu atât mai vartos, ș. a. m. d.

Aceasta era teza, și acesta era mersul argumentației budapestene. Iar „Tribuna” din Brașov dovedea, că Românii, deși ortodocși după religie, sunt în calea civilizației europene, au primit cultură latină și germană și lucrează conform spiritului roman, civilizat și cult, deci ș. a. m. d.

Evident: argumentația ungurească nu stă în picioare. Ea este mincinoasă, mai ales

FOIȚA „UNIRII”

Convorbiri pedagogice

— Temeiu pentru scoaterea specialităților din școală —

Profesorul: Școala activă? E școala plăcerii, iar viața, se știe, nu ne oferă numai plăceri.

Eu: Este adevărat, că școala activă cultivă plăcerea, dar aceasta o face ca să obțină un efort mai mare. Randamentul prea puțin satisfăcător al școlii tradiționale se datorește în mare parte metodei, care a alungat plăcerea din acțiunile copilului și a lăsat să se înstăpânească desgustul.

Profesorul: Școala activă are teorii pe care le depune în cărți și în reviste, dar în practică a realizat prea puțin, ori nimic.

Eu: Vă rog să-mi permiteți o întrebare. Adevărat e că toți suntem autodidacți?

Profesorul: Da, și încă într'o măsură de 90%.

Eu: Dacă metoda autodidactică e așa de generală e și naturală. Nu înțeleg de ce nu am lăsa elevii să urmeze în dezvoltarea lor această metodă?

Profesorul: Doar îi lășăm. După-amiezile le sunt libere, plus vacanțele.

Eu: Da, însă la munca lor liberă, la munca lor personală, cea mai importantă pentru dezvoltarea lor, cea mai educativă, sunt lăsați de capul lor, în loc ca să fie conduși de profesorii lor. Conduși cu competență de profesor, elevii în munca ce și-au ales-o după inclinări, vor fi scutiți de greșeli, iar drumul spre descoperirea adevărului de ei înșiși, va fi mult scurtat. În sensul acesta profesorul ar fi un educator iar nu un vânzător de cunoștințe pentru o oarecare plată.

Profesorul: Asta se poate în școala primară, la liceu nu, fiindcă materia e împărțită pe specialități la specialiști. Chiar dacă am chema elevii la muncă personală în orele de dimineață, nu văd cum m'aș încadra cu specialitatea mea?

Eu: Școala activă nu se orientează după specialități. În educație, specialitate e unilateritate. Nici nu este edificator pentru profesor că stăpânește un singur fragment de știință.

Specialitățile pun lângă un fragment alt și alt fragment, toate fără coeziune, astfel încât elevul nu-și poate constitui un tot unitar, el nu poate avea asociații de idei, de stări și lucruri ca să simtă imbold pentru inițiative, pe care să le urmărească cu stăruință. Specialitățile pun granițe artificiale în munca

copilului, împotriva legii psihologice după care copilul vede lucrurile *global*.

Profesorul: Dar un profesor nu le poate face pe toate.

Eu: Nici nu e de lipsă. Câte un corp didactic, compus din trei profesori, unul pentru mediul natural (știința despre natură și raportul ei cu omul), al doilea pentru mediul social (știința despre om și raportul între om și om), al treilea pentru dexterități, va activa și simultan și permanent la una și aceeași clasă de liceu.

La vrâsta, când se observă la elevi, că interesele lor se diferențiază și elevii ridică chestiuni grele și cer răspunsuri, va fi convocat în ședință, nu profesorul specialist, ci profesorul *universal*. Sunt spirite de elită, care pot întruni universalitatea.

Profesorul: Să vorbim în concret. După ce am alungat specialitățile, ce vom studia?

Eu: De ex. laptele.

Profesorul: Ce concepție! Laptele e pentru școala de menaj, nu pentru liceu.

Eu: Știu. Liceul propagă un umanism, care disprețuiește realitatea. Miorița, o mare pildă de resemnare în fața vieții, n'a fost creiată într'o clasă de liceu, ci la piciorul muntelui în serile senine de August când cad stelele, de un cioban-poet așteptând cu ortacii lui lângă foc să se închege laptele și să fiarbă mămăliga.

acolo, unde încearcă să impună deducția sofistică, după care: „*Ei, unгурii, sunt latini, pentru că sunt catolici, de religia Romei, iar Românii nu sunt de viață latină, îndatăce sunt ortodocși, ci sunt slavi, deoarece ortodoxia este slavă*“.

Nu suntem de acord cu părerea și cu argumentația maghiară, și o denunțăm și noi toți Românii: uniți și neuniți, ca tendențioasă și falsă. „Tribuna“ are dreptate. Trebuie să o recunoască orice om cu scaun la cap.

Credința și filosofia. La deschiderea sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii ortodoxe, d. ministru al culturii naționale *I. Petrovici*, și-a început cuvântarea cu o declarație deosebit de prețioasă. Cu autoritatea Dsale îndeobște recunoscută, a ținut să accentueze importanța religiei pentru individ și societate, ca și raportul de strânsă frățietate dintre credință și filosofie. Iată cuvintele Dlui Petrovici:

„Imi veți face onoarea să mă credeți că fără nici o umbră de ipocrizie, declar că am fost și sunt profund convins de valoarea credinței religioase pentru individ și de importanța bisericii în viața statului românesc. N'am crezut și nu cred nici astăzi în vreo incompatibilitate între credința religioasă și cugetarea liberă. Dacă ar fi să mă raportez la cazul meu personal ar trebui să spun dimpotrivă că am crezut mai mult, pe măsură ce am cugetat mai mult. Eu personal sunt o exemplificare vie a unei maxime a unui filosof din occident care a zis că „cerul nu există decât pentru oamenii cari gândesc“. Tot așa sunt incredințat că uitarea religiei conduce la uitarea tuturor datorțiilor, după cum socotesc și invers, anume că cine își uită datorțiile și marele comandamente morale, acela, poate să facă oricâte cruci evlavioase, nu crede sincer în Dumnezeu. Dar mai cu seamă sunt convins de marele rol, pe care-l are biserica în viața socială și, restrângându-ne la interesele noastre, în viața statului românesc“.

Produsele literare ciobănești din alte vremuri, prilejuate de laptele oii și de produsele lui, sunt astăzi sprijin al solidarității noastre naționale. Cadrul lor biologic, cadrul nostru etnic, în care punem școala, fie ea de menaj ori de alte trebuințe ale vieții. Cu toată cultura noastră, noi tot așa de rudimentar facem cașul și brânza ca și acum două mii de ani.

Profesorul: Alte țări ce au realizat în domeniul școlii active?

Eu: Aduc pumai pilda unei țări mari: Franța. — În anul 1923 la congresul universal din Nisa, oficialitatea însăși, ținută de ideile școlii active, a preluat mișcarea pe seama Ministerului, însă când s'a constatat că școala activă nu e o metodă nouă, că e o orientare nouă, care străbate adânc în structura socială aducând o nouă ordine, a fost abandonată iar protagonistul ei de seamă, Celestin Freinet, într'un proces răsunător cu primarul satului, a fost condamnat și seos din învățământ. Dar primul inspector general, Jules Payot, autorul memorabilei „Educația viiței“ a dat celor ce l-au condamnat o replică amară, declarând școala în faliment, prin cartea sa intitulată: „Falimentul învățământului“.

Toma Cocșișu

**Contribuind pentru
Palatul Invalizilor
nu dai un dar, ci plătești o datorie!**

Monete ce vor fi retrase din circulație. Începând cu data de 10 Dec. 1942 se retrag din circulație monetele de 5 Lei metal galben, cu efigia Maj. S. Regelui Mihai I. Putere circulatorie vor avea însă până la 1 Martie 1943. Totodată a fost autorizat Ministerul Finanțelor să bată și să pună în circulație monete de zinc de 5 Lei, în numerar de 140 milioane bucăți, în valoare de 700 milioane Lei. Punerea în circulație se va face cu începere dela data de 10 Decembrie 1942.

Exemplu de imitat. Există în America o ligă a decenței, care luptă împotriva filmelor imorale. Membrii acestei legi fac vot în fiecare an să nu ia parte la nici un film păcătos și să îndemne și pe alții să nu meargă la filme rele. Acelaș lucru l-a făcut în acest an și Acțiunea catolică italiană: Toți membrii ei au făcut vot să nu meargă la nici un film imoral și să împiedece și pe alții să meargă. Ce bine ar fi dacă i-am imita și noi pe aceștia. Am contribui și noi la încreștinarea filmului, care face atâta rău sufletelor, când e păcătos!

Mai multă reverință! Progresul lumii se accelerează din zi în zi. Se caută a se lucra cât mai repede, făcându-se economie de timp, dar în acelaș timp scoțând rezultate cât mai bogate.

Unii vreau să aplice această rapiditate chiar și în cele spirituale. Bună oară la slujirea sf. liturghii.

Mi-a fost dat să văd și să aud că, cutare sau culare, n'are lipsă decât de 45 minute, alții de 35, ba unii chiar de 30 minute pentru a termina sf. liturghie. Mulți din cei grabnici schimbă și omit ectenii, pentru a face economie de timp, preț de 10 minute. Mi-am măsurat de atâtea ori și eu această durată, și oricât de grăbit am fost, n'am putut să ies la capăt decât după un ceas și ceva, socotind aci și timpul pentru pregătirea materială, adică proscomedia.

Dacă am văzut preoți atât de grăbiți la sf. liturghie cari, fără exagerare, își făceau impresia că fac exerciții pentru a câștiga premiul cel dintâi la alergări, am văzut și preoți la liturghia cărora dacă asistai, te simțiai reconfortat și cu adevărat edificat sufletește. Aș putea să citez o mulțime de cazuri. Dar nu e locul. Totuși voiu îndrăzni a spune că asistând

la liturghia unui Arhiereu zi de zi, am putut să văd cu câtă convingere o făcea aceasta, și fără nici o grabă. (Momentan îmi trece prin minte icoana alor v. d. o. 5—6 liturghii, săvârșite, cu ocazia unor exerciții spirituale la Cluj clericilor, de un preot din Blaj).

Cazuri similare aș putea să citez încă multe. Dar pot să spun că am văzut și altfel. Așa de ex., la un altar serviau sf. liturghie mai mulți preoți, dar erau cari de cari mai grăbiți, cât îți făcea impresia că toți la aceeași oră și cu acelaș tren rapid trebuiau să plece, și de teama de a nu scăpa trenul, osteneau cu toții întru alergare. Când colo ce să vezi? După terminarea sf. liturghii, cum au aruncat unii stiharul într'un vârf de cuier, au făcut un mic salut altarului, și au eșit înaintea bisericii, petrecând la taifas și fumând ca turcii.

În altă parte am văzut concelebrând preoți, cari, de dragul vocii lor, monopolizau ecteniile, trăgând cu coada ochiului la publicul ascultător, pentru a se putea arăta care este cel ce glăsuște.

Tot cu ocazii de acestea, adică de concelebrări, am văzut preoți cari m'au îndreptățit a crede că n'au mâncat prescuri de multă vreme, ori poate erau de tot infomețați, sau poate de teama de a nu pune mâna pe cele mai bine coapte crâsnicul, după cuminecare dădeau busna la masa proscomediei pentru a înfuleca aproape tot ce se găsea acolo. Dacă se întâmpla ca prin ceva spărtură să se vadă acest lucru și din biserică, numai impresie bună nu făcea. — Cel mai nenorocit dintre toți se simțea bietul crâsnic care, când vedea prăpădul, rămânea cu gura căscată.

Am spus pe scurt aceste lucruri, și aș mai avea de spus încă. Nu că doară m'aș simți cel mai competent, dar pentru a avea un punct de meditație: trebuie să avem toată reverința cuvenită față de sf. liturghie. Dar cu deosebire cel ce o săvârșește, pentru că sf. liturghie nu are sezouri ca moda. Ea este de o veșnică actualitate. (Pr. Emil Dulău).

Rolul doctrinal al Sf. Nicolae

Minunata imnologie eclesiastică numește pe Sfântul Nicolae „mare cunoscător“¹⁾ al tainelor darului lui Dumnezeu. Sfântul Nicolae e cunoscut mai ales prin minunile pe care le-a săvârșit atât în viață, cât și după moarte.

Cele mai multe izvoare istorice²⁾ pomenesc de minunile sale. Pentru oricine primează Taumaturgul, dar e bine să se cunoască și o altă latură a vieții sale. După Iacob de Voragine³⁾ Sfântul Nicolae a murit în 6 Decembrie 313, după ce a fost anunțat mai dinainte de Dumnezeu. Data aceasta e cu totul neacceptabilă. Pare mai verosimilă data stabilită de Abatele E. Daras⁴⁾, anul 327, sau data stabilită de Abatele Marin⁵⁾, anul 340, sau chiar

În tot cazul Sfântul Nicolae a murit după conciliul dela Nicea (325), prezidat de legatul papal Osius de Cordova.⁶⁾ Lucrările asupra numelui episcopilor⁷⁾ au găsit 3 liste ale par-

¹⁾ *Antologhion* sau *Mineul*. Tomul I. Blaj. Tip. Seminarului gr.-cat. 1910, p. 342.

²⁾ Sunt adunate de *Gustav Aurich*, în lucrarea *Haghios Nikolaos*. Leipzig. 1913, în 8°, XVI + 464 p.

³⁾ *La légende d'orée*. Paris, 1939, p. 24 (ediția 29 tradusă de Teodor De Wezawa).

⁴⁾ *Vies des Saints*. Tom. IV, p. 511.

⁵⁾ *Saint Nicolas* Paris, 1917, p. 141-142.

⁶⁾ *Dom Ch. Ponlet*: *Histoire de L'Eglise*. Vol. I. p. 115.

ticipantilor dela conciliul din Nicea, dintre cari două sunt scrise în limba greacă și una în limba arabă. În toate trei figurează Sfântul Nicolae, Episcopul din Mira Lichiei. Prezența Sfântului Nicolae la conciliul dela Nicea o remarcă și istoricii conciliilor. La acest conciliu Sf. Nicolae a combătut pe Arie, apărând dogma catolică despre divinitatea lui Isus-Hristos — „Fiul lui Dumnezeu“ — „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“ — și a avut rol important și la compunerea Simbolului credinței.⁸⁾ S'a acreditat în cercuri largi legenda, după care la conciliul din Nicea Sf. Nicolae după ce a ascultat expunerea lui Arie, i-a dat o palmă. Arie era sofist erudit. Își expusese în poemul teologic *Thalia* și avea o dialectică seducătoare, pentru susținerea tezei sale. Legenda vrea să spună că Sf. Nicolae era foarte credincios, dar neavând argumente dialectice la nivelul lui Arie, l-a lovit peste obraz. Legenda începe a fi acreditată în secolul al XIV și se răspândește tot mai mult în secolul al XVI.⁹⁾ S'a răspândit atât de mult încât unii artiști au încercat să o prezinte în operele lor. Un covor dela Saint Nicolas des Champs din Paris¹⁰⁾ reprezintă

⁷⁾ *Gelzer*: *Patrum. Nicoen. nomina*. Lipsiae, 1898. Citat după — *L'Abbé Marin*, op. cit. p. 104

⁸⁾ *Martin*, op. cit. p. 104-105. ⁹⁾ *Idem*, p. 105.

¹⁰⁾ *Sauval*. *Histoire et recherches de antiquités de la ville de Paris*. Paris, 1753, Vol: III, Ap. p. 34.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojului a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: Păr. canonic *Septimiu S. Ionașu* a fost numit director al Casei Centrale Diecezane; păr. canonic *Ștefan Bălanu*, director al Oficiului Diecezan; păr. canonic *Ioan Ploscariu*, cassier al Casei Centrale Diecezane; păr. *Nic. Bot* din Sân-george a fost trecut la Vărădia, iar păr. *Teodor Olteanu* dela Vărădia la Sângeorge; nouhirotonitul *Gh. Minda* a fost rânduit administrator parohial la Marcovăț, în Jugoslavia.

Sfințire de biserică. Bunii noștri credincioși din parohia *Bărsăul-Mare* (jud. Someș), printre multele năcazuri ce-i amărăsc, au avut, de prasnica Sf. Arhangheli din acest an, și o zi de bucurie sufletească: Preasf. *Iuliu* al Clujului le-a sfințit, cu acel prilej, biserica. Inaltul ierarh, în cadrul sf. liturghii arhieresti, le-a legat de suflet să rămână tari în credință și să facă zid în jurul păstorilor lor firești, apoi le-a împărțit binecuvântarea-i părintească, ruptă din sufletul său.

Spre cinstea altarelor. Anul acesta, în August, au fost înaintate Sacrei Congr. a Riturilor actele privitoare la procesul de beatificare al medicului *Vico Necchi*, profesor universitar și terțiar franciscan. Lumea catolică italiană face rugăciuni fierbinți să vadă cât mai curând ridicat la cinstea altarelor acest luminat mirean, model în profesiunea sa medicală, în familie, la catedră, în cadrele Acțiunii catolice, — în tot ce a gândit, a simțit și a înfăptuit acest apostol a trăirii creștine pe culmi veșnic însoțite.

Misiuni poporale. În zilele 27-29 Noemvrie crt. s'au ținut misiuni poporale în parohia *Beldiu* (tr. Aiud). Cu vestirea cuvântului s'au ostenit păr. Dum. Neda, can. mitrop. și păr. Dr. Ioan Vesa, prof. de teologie. Biserica frumoasă, clădită prin munca neprecupețită a păr. Crăciun Radu, paroh local, a fost cercetată de cea mai mare parte a credincioșilor, care s'au apropiat apoi și de Sf. Taine în număr foarte frumos. La încheierea misiunilor a fost de față și păr. Nicolae Crețiu, protopopul Aiudului, care a dat ajutor și la spovedanie.

Locale. Dumineca viitoare, a Sfinților Strămoși, va predica în catedrală păr. *Ioan Moldovanu*, canonic mitropolitan.

— Ziua de 1 Decembrie a fost sărbătorită la Blaj în cadre foarte modeste. La catedrală s'a oficiat un Te Deum, pontificat de Revm. Victor Pop, canonic mitropolitan. Răspunsurile au fost date de

corul teologilor de sub conducerea păr. Ioan Florea, profesor de teologie. S'a executat un frumos Te Deum pentru voci bărbătești compus de păr. Ioan Florea. Ne place să încreștăm această nouă producție muzicală a păr. I. Florea, compusă cu multă eleganță și executată cu precizie.

— *Liceul de fete „Sf. Ecaterina” din Blaj* și-a serbat patroana (25 Nov.) cu fastul obișnuit. În capela Inst. Recunoștinței I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, Admin Apostolic, a celebrat o liturgie arhierască solemnă, la care au asistat profesorele și elevele liceului. Răspunsurile liturgice au fost date de corul liceului, de sub conducerea prof. Oct. Pop.

Măsură dictată de prevedere. Agenția *Rador* anunță, ca având informația din Cetatea Vaticanului, că Sf. Părinte a încuviințat și anul acesta, ca liturghiile obișnuite în Biserica Latină a se sluji după miezul nopții de Crăciun, acum să poată fi săvârșite în după amiaza zilei de 24 Decembrie, înainte de camuflarea luminilor. Măsura aceasta are în vedere toate țările în cari camuflarea e impusă de împrejurările actuale.

Vacanța de Crăciun a școlilor. Amăsurat unui comunicat al Ministerului Educației Naționale, școlile primare, secundare și profesionale, vor lua vacanța de Crăciun Marți, în 22 Decembrie, orele 13. Școlile normale, Seminariile și Școalele Superioare vor lua vacanța de Crăciun Sâmbătă, în 19 Decembrie, orele 13. Reînceperea cursurilor se va face Luni, 11 Ianuarie, orele 8 dimineața. — Firește, dacă până atunci nu se vor lua alte dispoziții.

Gând împlinit. Soc. „Sf. Elena” a femeilor române unite din *București* a organizat, în seara zilei de 14 Noemvrie a. c. (lăsatul postului), în sa-loanele larg deschise ale d. și doamnei av. Nicolae Costea (Bulev. Dacia 16), un reușit ceaiu caritativ, cu scopul de a se strânge *fonduri* în vederea *ajutării săracilor*, de Crăciun. Rezultatul net al acestui ceaiu: Lei 111.000, (*una sută unsprezece mii*) va aduce multe mângăieri în casele celor lipsiți, ca și în sufletele membrilor Soc. „Sf. Elena”.

Comisariatul General al Refugiaților. Prin un *Decret-Lege* mai nou s'a înființat un *Comisariat General* al refugiaților din Transilvania de Nord, cu menirea de a îndruma și coordona acțiunea națională de ocrotire a celor puși pe drumuri de urgia celor ce nu-i pot suferi pe-ai noștri. Intre atribuțiile acestui Comisariat, care funcționează pe lângă Ministerul Afacerilor străine, intră și aceea de a putea convoca conferințe inter-ministeriale și de a da îndrumări organelor administrative însărcinate cu executarea măsurilor de protecție a refugiaților. Deasemenea acest nou organ social-administrativ

participă la ședințele Consiliului de miniștri, care au în vedere chestiuni ce privesc pe refugiați.

S'au urcat taxele postale. După cum s'a publicat în gazete, începând cu 1 Decembrie a. c., taxele postale sunt următoarele: *Scrisori simple*: până la 20 grame, 16 lei; dela 21 până 250 grame 31 lei; dela 251 până la 500 grame 55 lei; dela 501 grame până la un kilogram 110 lei. — *Cărți postale simple*, 10 lei; cu răspuns plătit 20 lei; cartea poștală militară 3 lei; cartea poștală ilustrată 12 lei. Taxa de *recomandare* 20 lei. — Taxe pentru *express*, 40 lei. — *Telegrame*, cel puțin 15 cuvinte, de fiecare cuvânt 7 lei. — *Pachete mici*, până la 100 grame 30 lei; dela 101 până la 250 grame, 33 lei; dela 251 până la 500 grame 37 lei; dela 501 grame până la 1 kilogram 45 lei.

Tragedia dela Boston. Sâmbătă noaptea spre Duminecă, în 28 Noemvrie c., dintr'o inadvertență vinovată, a luat foc la Boston (America de Nrd) *cabaretul „Coconut Grove”*. Dintre cei 750 clienți nocturni, bărbați și femei, au fost scoși dela locul sinistrului, până în 1 Decembrie, 490 de cadavre carbonizate.

Telefonul „Unirii”

Cititorilor le cerem răbdare multă (tutun mai puțin, că-i scump foc!). Știm că unele articole din foaie seamănă a rebusuri, care se cer nu numai citite, ci și ghicite și deslegate. Îi rugăm să creadă, că lipsa de coerență și de logică n'ue opera redacției. Ci dela autor până la cititor sunt o seamă de vămi ale văzduhului, care își ciupesc și ele partea din ofrandele noastre. Și uneori iau tocmai bucățica cea mai gustoasă, lăsând pentru cititori oasele goale. Ca să se adeverească vorba care zice, că „cine poate, oase roade...”

I. Sibiu. Colaboratorul nostru G. D. Te roagă să-i ierți îndelunga tăcere, cunoscând că nici gând n'are să răspundă... acolo și așa cum ai crezut. Are alte treburi epocale. Zice că și-a pus în cap să dea gata cât mai îngrabă îngrijirea rețipării *Tetraevangheliului*, care — știi bine — este o ocupație extrem de dificilă și îi răpește tot timpul. Se mângăie, totuși, cu credința că truda aceasta literară îi asigură în scurtă vreme un loc activ la Academie!

N. București. Mai cu binișorul! vă rugăm. Știm și noi, că esența lucrărilor unui congres este cuprinsă în *Moțiune*, și că, în consecință, trebuia să publicăm neapărat *Moțiunea* votată de Congresul Agrului. Dar... iarăși puțintică răbdare. Până ne sosește dela București, unde a fost trimisă spre supracenzurare. Suntem și noi nerăbdători să-i vedem fața stălată în duhul capitalei!

pe Sfântul Nicolae dând o palmă lui Arie. Se înțelege că nu așa se reprezintă Sf. Nicolae în biserici. La Rouen și la Bourges, la Tours și la Saint Remi de Reims, în Occident și în Orient figura Sfântului Nicolae apare în aureolă de sfințenie. După Erminia orientală Sf. Nicolae se reprezintă în închisoare, primind dela Isus Hristos o Evanghelie iar dela Preacurata un omofor.

Legenda despre palma dată lui Arius e neverosimilă. Sf. Andreiu Cretanul ne spune, că Sf. Nicolae¹¹⁾ a discutat adesea probleme teologale cu Theognis. E probabil ca acest Theognis să fie același cu Episcopul Theognis al Niceii, adept al lui Arie. Dacă discuta cu acesta, înseamnă că avea o dialectică a problemelor. E bine să ne gândim și la faptul că Sf. Nicolae era călugăr prin vocație. Agresiunea ar însemna lipsă de răbdare și mânie. Ambele vin dela diavolul și nu au ce căuta într'un suflet dedicat cu totul lui Hristos. Pe lângă acest argument monahal mai avem și unul istoric. Nici un contemporan nu acreditează așa ceva. Abia după o mie de ani se scriu asemenea legende. Argumentele biografice ne spun că Sf. Nicolae a fost propovăduitor neînfricat al adevărului catolic; n'a scris cărți, dar a vestit cu cuvântul învățătura Domnului. A fost și un lampadofor al

divinității lui Isus, împotriva arianismului. Sf. Nicolae a fost arestat în timpul persecuțiilor: „fiindcă propovăduia¹²⁾ adevărurile credinței”. El a fost arestat cel dintâi în Lichia, dovadă că propovăduia cu mult elan. A fost decenii întregi episcop. Ca episcop avea și datoria de a vesti cuvântul lui Dumnezeu. În cuvântările sale a apărut întotdeauna divinitatea lui Isus, combătând pe Arie. Că a avut și rol doctrinal ne-o confirmă scriitorii vechi. Sfântul Roman Melodul, autorul condacelor închinare Maicei Domnului, numește pe Sf. Nicolae „păzitor foarte vigilent al dogmelor catolice”, „bunul păstor care își adună oile sale, le cheamă și le păzește în staul, le apără de răpitorul străin, de dușmanul comun, pe care îl aruncă cu o lovitură puternică, întocmai ca și David pe Goliat: aruncă înșelătoarea ereză a lui Sabelie, a lui Arie și a altora¹³⁾”; „ai vestit înțelepțește învățătura lui Hristos, făcându-o să se coboare în sufletele suferinde”. Panegiristul Sfântului Nicolae, Sfântul Andrei Cretanul spune printre altele că „ai arărat¹⁴⁾ neamului omenesc năpădit de valurile erezilor, Biserica lui Hristos”. Să mai pomenim un sfânt părinte. Sf. Ioan Damaschinul spune: „Cu platoșa dumnezeieștilor dogme ai

¹²⁾ Idem p. 88.

¹³⁾ Idem p. 88.

¹⁴⁾ Idem p. 89.

respins departe ceata lupilor răpitori și ai păzit poporul tău de rătăcirile cele mari ale lui Arie¹⁵⁾. Grație propovăduirii Sfântului Nicolae în Mira Lichiei nu s'a extins arianismul.

După moarte¹⁶⁾ moaștele Sfântului Nicolae au fost izvorătoare de mir. În 9 Mai 1087 au fost transportate la Bari în Italia. Publicația „*Bolettino di Snn Nicolà di Bari*” ne informează că e mereu foarte mare numărul pelerinilor. S'au închinat acolo și capete încoronate și sfinți (ca Sf. Francisc de Assisi, etc.) În 1098 acolo s'a ținut conciliul prezidat de Papa Urban II. Cultul Sf. Nicolae a crescut mereu. Dela Bari s'au dus moaștele la Worms, Halberstadt, în Lorena, Normandia, etc. La București se păstrează o mână a Sfântului Nicolae, adusă dela Bari de un negustor grec, pe timpul lui Mihai Viteazul. Taumaturgul atât de cunoscut în toată lumea, propovăduiește și prin minunile pe cari le face în toate țările, cu toți cei cari îl invocă cu credință puternică, divinitatea lui Isus, dovedind tuturor că celor ce cred, toate le sunt cu puțință.

Ioșif E. Naghiu

¹⁵⁾ Idem p. 90

¹⁶⁾ Jules Baroche: *Vie de Saint Nicolas évêque de Myre*. Paris, 1893.

¹¹⁾ Marin, op. cit. p. 107.